

Edo Dijksterhuis

Sneller, efficiënter, maar met beperkingen

Interview met Eppo van Nispen tot Sevenaer

Eppo van Nispen tot Sevenaer

Digitale communicatie kan het live contact niet volledig vervangen in de internationale culturele uitwisseling, denkt Eppo van Nispen tot Sevenaer, directeur van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid. Maar het kan er wel veel aan toevoegen en heeft nu al enorme impact op de hoeveelheid en aard van de interactie.

Van Nispen is een *early adopter* als het gaat om digitale communicatietechnologie en in zijn huidige functie helemaal op z'n plaats. 'Dit is een honderd procent gedigitaliseerde instelling. Digitalisering zit in het hart van onze organisatie en dat wordt alleen nog maar sterker. De omschakeling naar online communicatie tijdens de lockdown en daarna ging dan ook zonder noemenswaardige problemen.'

Grootste digitale sociale archiefplatform ter wereld

De vijfde editie van de Dutch Media Week, die begin oktober plaatsvond, had dit jaar als thema *Anytime, Anyplace* en was voor de eerste keer volledig online georganiseerd. Hiervoor is flink geïnvesteerd. De theaters zijn omgebouwd tot studio's om de hoogste kwaliteit beeld te garanderen, met goede vormgeving.

Gezien de investeringen en de verwachtingen die nu bij internationale omroeppartners zijn gewekt, denkt Van Nispen dat Beeld en Geluid de komende jaren zal doorstomen op de ingeslagen weg. 'Wij hebben een ICT-roadmap uitgestippeld om onze positie als digitaal bedrijf te verstevigen en gaan nog meer streamen dan we nu al doen. Daarnaast willen we een aantal toegangsportalen afschaffen waar weinig gebruik van wordt gemaakt. Het is gedateerd om allemaal losse websites te onderhouden en we streven ernaar al onze energie te stoppen in een zo effectief mogelijk bereik van iedereen.'

Van Nispens visie doet denken aan de *digital first*-strategie die langzaam gemeengoed wordt onder grafische ontwerp bureaus. Gingen die vroeger uit van een tweedimensionaal plaatje op papier, nu is bewegend beeld het uitgangspunt voor alle uitingen. 'Video is steeds dominantier en heeft veel meer impact dan geschreven tekst. Beeld en Geluid behoort tot de internationale pioniers en we moeten blijven vernieuwen om dat te blijven. Het is onze ambitie het grootste digitale sociale archiefplatform ter wereld te zijn.'

Waarmee hij niet wil zeggen dat de rol van fysiek contact is uitgespeeld, zeker als het aankomt op internationale culturele betrekkingen. 'Alsof je zou zeggen: de diplomatie kan wel worden afgeschaft omdat we nu allemaal 24 uur per dag online zitten en elkaar toch wel weten te vinden. Partijen om mensen te koppelen en contacten te faciliteren blijven altijd nodig. En hun meerwaarde zit grotendeels in het feit dat ze iedereen persoonlijk kennen en de situatie ter plekke.'

Uur van de waarheid

Tegenover de voordelen van het informele en persoonlijke van live contact zet Van Nispen het veel grotere bereik van digitale communicatie. Nederlandse artiesten als Tiësto of De Staat, die nu niet kunnen reizen en optreden, laten zich zien via YouTube-kanalen. Waar veel organisaties wel mee worstelen is hoe je met deze nieuwe kanalen ook kunt verdienen, liefst evenveel of meer dan voorheen. In Korea zijn K-popbands daar al veel verder mee. Die organiseren optredens in een studio waarbij duizend betalende fans allemaal virtueel op de eerste rij zitten. Maar ook een lezing waar vroeger in een zaal 1500 mensen bij konden zijn, kan nu 15.000 kijkers bereiken – die gewoon betalen. En door titels als video on demand aan te bieden trekken film-festivals bezoekers die misschien niet naar de bioscoop waren gegaan.

Van Nispen denkt dat vooral vanwege efficiëntie, bereik en gemak de door corona aangejaagde en geïntensiveerde digitalisering van internationale cultuuruitwisseling zal doorzetten, ook na de introductie van een vaccin en opheffing van maatregelen. En hij voegt daar meteen het toegenomen bewustzijn over klimaatverandering aan toe. 'Het aantal reisbewegingen zal absoluut naar beneden gaan. Vooral de jonge generatie is daar heel serieus over. Die is bovendien van kinds af aan gewend te werken in een digitale omgeving.'

Het jaar 2021 wordt volgens Van Nispen voor Beeld en Geluid het uur van de waarheid voor de inzet van ICT binnen internationale culturele betrekkingen. 'Internationaal werken we al samen met vaste partners, vooral het Institut national de l'audiovisuel (Ina) in Frankrijk. Door de dreiging van een tweede coronapiek en de onzekerheid over de toekomst is een aantal van

die samenwerkingsprojecten tijdelijk op een lager pitje komen te staan omdat Ina vooral bezig is met overleven. Maar technologie is bij uitstek grensoverschrijdend en met betrekking tot de ontsluiting van archieven hebben we dezelfde behoeften: ontsluiting en exploitatie. Door samen te investeren kunnen we grotere ontwikkelkracht realiseren. Natuurlijk moet dat in EU-verband gebeuren. Nu loopt er veel geld weg naar de grote technologieplatforms in Amerika en China.'

Auteursrecht en copyright

Van Nispen constateert dat wat wij in Nederland als bonafide interactie zien, in verschillende buitenlandse bestempeld kan worden als subversief en illegaal. Tegen de cybersurveillance of trollenfabrieken van autoritair geleide staten is geen digitale public space bestand. 'Wat als je een cultureel project wil doen in een land als Turkije?', geeft hij als voorbeeld. 'Hoe zit het dan met je privacy en veiligheid? En dan is er ook nog de vraag over auteursrecht en copyright. Wat gebeurt er met de suggesties en plannen die tijdens een digitale vergadering over tafel zijn gegaan? Wie is de eigenaar? Als dat soort vragen niet volledig en naar tevredenheid kan worden beantwoord, is het beter elkaar fysiek te ontmoeten en alles ouderwets op papier te zetten.' ●

Edo Dijksterhuis
is kunstrecensent
en cultuurjournalist